

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3240/2021. (VI. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.22.154/2017/17. számú ítélete alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.22.154/2017/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.192/2017/8. számú ítéletére és a Gyulai Törvényszék 12.P.20.247/2016/31. számú ítéletére kiterjedő hatállyal az Alkotmánybíróságtól, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikkével, és a XXVIII. cikkével.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben az indítványozó mint felperes tartalmilag bírósági jogkörben okozott nem vagyoni kár megtérítése iránt nyújtott be keresetlevelet.
- [4] Az indítványozó és házastársa ellen a 2007. április 25-én tett bejelentés alapján a Szegedi Városi Bíróságon szabálysértési eljárás indult veszélyes fenyegetés szabálysértése miatt. Az indítványozó mint eljárás alá vont személy egészségügyi okokra hivatkozással két alkalommal nem jelent meg a tárgyaláson, erre tekintettel a bíróság az ügyét elkülönítette, vele szemben az eljárást felfüggesztette. Az első fokon eljáró bíróság végzésével az indítványozó házastársát garázdaság szabálysértése miatt pénzbírság megfizetésére kötelezte. A másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú határozatot hatályában tartotta. E határozat ellen az indítványozó házastársa perújítási kérelmet terjesztett elő. Az első fokon eljáró bíróság a perújítási kérelmet elutasította. Ezen perújítási eljárás irataihoz csatolták a korábbi alapügy iratait is, majd az összes iratot 2014. szeptember 10-én selejtezték.
- [5] Az indítványozó mint felperes keresetében 8 000 000 forint és járulékaikartérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperes törvényszéket. Keresete indokaként előadta, hogy az eljárást vele szemben a mai napig nem folytatta le az alperes, határozatot nem hozott, így az eljárásban magát a „vád” alól tisztázni nem tudta. Állította, hogy emiatt állandó stresszhelyzetben él, az egészségi állapota romlott. Keresete jogalapjaként az Alaptörvény XXIV. cikkét, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (1) bekezdését jelölte meg. Arra hivatkozott, hogy sérült a tisztességes eljáráshoz való joga, mivel ügyét észszerű időn belül nem bírálták el.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy mivel a szabálysértési ügy iratait 2014-ben selejtezték, így nem állapítható meg, hogy az ügyben a felperessel szemben született-e jogerős határozat. Ennek azonban nem tulajdonított jelentőséget, mert a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (amelyet 2012. április 15. napjával hatályon kívül helyezett a 2012. évi II. törvény) 11. § (7) bekezdése alapján a szabálysértési felelősségre vonásnak a cselekmény elkövetésétől számított két év elteltével már nincs helye, vagyis a cselekmény elévült. Álláspontja szerint a büntetőeljárás hatálya 2009. április 24-től megszűnt, a felperest így joghátrány nem érte. Az elsőfokú bíróság ítéletével az indítványozó mint felperes keresetét elutasította. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. Ítélete indokolásában rögzítette, hogy a keresetben előadott tényelőadás alapján az indítványozó mint felperes kérelme – a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján tartalma szerint – bírósági jogkörben okozott nem vagyoni kár megtérítésére irányult. Többek között rámutatott, hogy hiányzik a kártérítési felelősség fennállásának több eleme, így a felróhatóság is. Rögzítette, hogy a felperes felelősségrevonhatósága a cselekmény elkövetésétől

számított két év elteltével megszűnt, amelyből következően az, hogy az alperes esetlegesen nem hozott az eljárást megszüntető határozatot, a felperes állított kárával nem hozható okozati összefüggésbe.

- [7] A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó döntés meghozatalát. Kérelme indokaként előadta, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 163. § (2) bekezdését és 164. §-át. Álláspontja szerint a megállapított tényállás nem tartalmaz arra vonatkozó adatot, hogy az ügye elkülönítését követően milyen érdemi intézkedés történt vele szemben a bíróság részéről. Tévesnek tartotta a másodfokú bíróság álláspontját, amely szerint a bizonyítási teher megfordul. Nyilatkozata szerint valószínűsítette, hogy az ellene folyó szabálysértési ügyben vele szemben érdemi döntés nem született, és ezt az alperes cáfolni nem tudta. Továbbra is állította, hogy az alperes a tisztességes eljáráshoz való jogát megsértette azzal, hogy az ellene folyamatban lévő büntetőeljárást érdemben nem folytatta le, érdemi döntést vele szemben nem hozott, így az eljárás kimeneteléről a mai napig nincs tudomása.
- [8] Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte. Kiemelte, hogy a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben a másodfokú ítélet nem a bizonyítási teher megfordulásán alapul, ugyanis rögzíti, hogy annak a jogvita elbírálása szempontjából nincs jelentősége, mert a jogellenes mulasztás megállapíthatósága esetén is hiányzik a kártérítési felelősség fennállásának további eleme, a felróhatóság.
- [9] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [10] Rögzítette a Kúria, hogy a Pp. 73/A. § a) pontjára és 73/B. § (1) bekezdésére figyelemmel kizárólag a jogi képviselő közreműködésével előterjesztett felülvizsgálati kérelem és az abban részletezett hivatkozások voltak érdemben elbírálhatóak.
- [11] Rámutatott, hogy az indítványozó felperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 163. § (2) bekezdésének és 164. §-ának mint eljárási szabálynak a megsértésére hivatkozott, amely a Pp. 270. § (2) bekezdésének, 275. § (3), illetve (4) bekezdésének együttes értelmezéséből következően akkor lehet eredményes felülvizsgálat alapja, ha annak az ügy elbírálására lényeges kihatása van.
- [12] A Kúria álláspontja szerint helyesen rögzítette a másodfokú bíróság ítéletében, hogy az indítványozó azzal összefüggésben állította egészséghez való jogának sérelmét, hogy az alperes az ellene indult szabálysértési eljárást érdemben nem folytatta le, és nem hozott az ügyben határozatot. Erre tekintettel az ügyben eljáró bíróságok a keresetet – a Pp. 3. § (2) bekezdésére figyelemmel – helyesen bírálták el a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 349. §-a és 84. §-a együttes alkalmazásával.
- [13] Egyetértett a Kúria a másodfokú bírósággal abban, hogy az alperes kártérítési felelősségét a felróható és a bíróság tevékenységével összefüggő, személyhez fűződő jog sérelmét eredményező jogellenes magatartás vagy mulasztás alapozná meg, feltéve, hogy a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetve a károsult a rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. Helyesen foglalt állást úgy az ítélőtábla, hogy bármely feltétel hiánya kizárja a kártérítési felelősség megállapítását.
- [14] A bizonyítási teherrel kapcsolatban a Kúria az elsőfokú bírósággal értett egyet. A felperes a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján – hivatkozásával ellentétben – nem volt nemleges bizonyításra kötelezett, ugyanis a bírósági jogkörben okozott kár vonatkozásában neki kellett bizonyítania az alperes mulasztásban megnyilvánuló jogellenes magatartást és az ezzel okozati összefüggésben őt ért nem vagyoni hátrányt. A perben rendelkezésre álló adatok alapján az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást úgy, hogy a felperes a rá háruló bizonyítási kötelezettségnek nem tett eleget.
- [15] A felperes bizonyítási teher telepítésével kapcsolatos kifogására tekintettel a Kúria – az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében előadott érvelésével egyezően – rámutatott, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítási tehertől függetlenül nem a mulasztás tényének bizonyíthatatlansága miatt tartotta a keresetet, hanem a felróhatóság és az okozati összefüggés hiánya miatt. Abban is egyetértett a Kúria a másodfokú bírósággal, hogy a bíróság a szabálysértési eljárást a felperes egészségi állapota miatt függesztette fel, a felfüggesztés okának megszűnését pedig a felperesnek mint eljárás alá vont személynek kellett bejelentenie. Kiemelte, hogy helyesen rögzítette a másodfokú bíróság, hogy ennek tényét a felperes jelen perben semmivel nem igazolta, így érdemi határozat meghozatalára az eljárás felfüggesztése miatt nem kerülhetett sor, tehát az érdemi határozat meghozatala mint esetleges mulasztás az alperesnek nem róható fel.
- [16] A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy a bizonyítási tehernek az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltaktól eltérő telepítése folytán nem történt olyan eljárási jogszabálysértés, amely az ügy érdemi elbírálására kihatással lett volna. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, mert az mindenben megfelelt az irányadó jogszabályoknak.

- [17] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a alapján az alkotmányjogi panaszát, amelyet a főtitkár felhívására határidőben kiegészített. Az indítványozó panaszában az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkeinek a sérelmét jelölte meg. Az indítványozó álláspontja szerint a keresetének elutasítása sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Hivatkozott arra, hogy a (tárgybeli polgári per előzményét képező szabálysértési ügyben) érdemi határozat meghozatala, illetve annak szabályszerű közlése vele szemben elmaradt, ezáltal az alperes elzárta a védekezéstől, a szabálysértési ügyben való véltensége bizonyításától. Hangsúlyozta, hogy ő mint „ügyfél” nemleges bizonyításra nem kötelezhető, hiszen ez sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [19] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [20] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [21] A Kúria a Pfv.III.22.154/2017/17. számú ítéletét – az első fokon eljáró bíróság tájékoztatása szerint – az indítványozó 2018. december 14. napján vette át, míg alkotmányjogi panaszát 2019. január 16-án nyújtotta be, postai úton, közvetlenül az Alkotmánybíróságon. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria Pfv. III.22.154/2017/17. számú ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [22] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b)* pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [23] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [24] Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz és megjelöli az Alaptörvény megsértettnek vélt rendelkezéseit, a sérelmezett bírói döntést továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő annak megsemmisítésére.
- [25] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikkének és XXVIII. cikk (2)–(7) bekezdéseinek tekintetében nem tüntette fel, hogy miben látja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmét. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kizárólag a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában jelölte meg az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét.
- [26] 4. Az Alkotmánybíróság tehát a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést. Vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [27] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont első fordulata]. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése alapján az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia.
- [28] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét abban jelölte meg, hogy a (tárgybeli polgári per előzményét képező szabálysértési ügyben) érdemi határozat meghozatala, illetve annak szabályszerű közlése vele szemben elmaradt, ezáltal az alperes elzárta a védekezéstől, a szabálysértési ügyben való véltensége bizonyításától. Hangsúlyozta, hogy nemleges bizonyításra nem kötelezhető, hiszen ez sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.

- [29] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a Kúria ítéletében foglaltakra az indítvány egyebekben nem reflektált. A hatályos jogszabályok alkalmazásának vitatásán túl tehát további érveket az indítvány nem tartalmaz.
- [30] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panaszindítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert az indítványozó egyértelműen a Kúria jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [31] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül. „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.” {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]} Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [32] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.
- [33] 5. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. május 18.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/111/2019.

